

Brussel, 27 maart 2023
(OR. en)

7808/23

Interinstitutionele dossiers:
2021/0424(COD)
2021/0425(COD)

ENER 155
ENV 304
CLIMA 158
IND 147
RECH 111
COMPET 264
ECOFIN 281
CODEC 475

NOTA

van:	het Comité van permanente vertegenwoordigers (1e deel)
aan:	Raad
nr. Comdoc.:	15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1 15096/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1
Betreft:	Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbare gassen, aardgas en waterstof (herschikking) Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake de interne markten voor hernieuwbare gassen, aardgas en waterstof (herschikking) - Algemene oriëntatie

I. INLEIDING

- Op 15 december 2021 heeft de Commissie voorstellen ingediend voor de richtlijn betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbare gassen, aardgas en waterstof en de verordening inzake de interne markten voor hernieuwbare gassen, aardgas en waterstof ("gaspakket") als een nieuw EU-kader voor het koolstofvrij maken van de gasmarkten, het bevorderen van waterstof en het verminderen van methaanemissies.

2. Het pakket voor het koolstofvrij maken van de waterstof- en gasmarkten heeft tot doel het koolstofvrij maken van het aardgasverbruik mogelijk te maken door een regelgevingskader voor specifieke waterstofinfrastructuur en -markten en geïntegreerde netplanning tot stand te brengen. Het stelt ook regels vast voor de consumenten en versterkt de voorzieningszekerheid.

II. STAND VAN ZAKEN

1. In juli 2022 startte het Tsjechische voorzitterschap in de Groep energie onderhandelingen over de voorstellen, die in het eerste trimester van 2023 onder het Zweedse voorzitterschap zijn voortgezet. Op basis van deze besprekingen heeft het voorzitterschap zeven herzieningen ingediend, zowel van de verordening als van de richtlijn.
2. De voorstellen zijn ook besproken tijdens de Raad TTE (Energie) van 25 oktober 2022 in Luxemburg, met bijzondere aandacht voor de ontwikkeling van de waterstofmarkten, tariefkortingen voor waterstof en hernieuwbare en koolstofarme gassen, en de bijmenging van waterstof in het aardgassysteem. De ministers hebben het voorzitterschap politieke sturing gegeven en een koers uitgestippeld voor de verdere werkzaamheden.
3. De huidige zevende herziening, als vervat in de documenten 7556/23 en 7557/23, moet als basis dienen voor de algemene oriëntatie. Nieuwe tekst is **vetgedrukt** en geschrapte tekstdelen zijn met [...] aangegeven.

III. WERKZAAMHEDEN IN HET EUROPEES PARLEMENT EN ANDERE ORGANEN VAN DE UNIE

1. In het Europees Parlement heeft de Commissie industrie, onderzoek en energie (ITRE) de leiding over beide dossiers. De voor de verordening aangewezen rapporteur is EP-lid Jerzy Buzek (PPE, Polen) en voor de richtlijn is dat EP-lid Jens Geier (S&D, Duitsland). Het Parlement heeft beide verslagen op 16 februari 2023 aangenomen.
2. Het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Europees Comité van de Regio's hebben respectievelijk op 19 mei 2022 en op 12 oktober 2022 advies uitgebracht.

IV. BELANGRIJKSTE ELEMENTEN VAN HET COMPROMISVOORSTEL VAN HET VOORZITTERSCHAP

1. De lidstaten stonden achter de wijze waarop het beleidsdebat en de besprekingen van de Raad TTE in de Groep energie tot uiting kwamen bij de zeven herzieningen van de twee voorstellen.
2. De opvallendste wijzigingen kunnen als volgt worden samengevat:

Wat betreft de verordening:

- a) In artikel 3 werd met betrekking tot de marktbeginselen verduidelijkt dat ondernemingen die in hetzelfde entry-exitsysteem actief zijn, gassen zullen kunnen uitwisselen op de virtuele handelspunten, of fysiek bij interconnectiepunten.
- b) In artikel 5, lid 6, artikel 7, lid 7, en overweging 70 bis werd een nieuwe uitzonderingsbepaling opgenomen, waardoor lidstaten evenredige maatregelen kunnen nemen om het vooraf uitbrengen van biedingen voor capaciteit door één enkele netgebruiker op entrypunten en bij lng-terminals voor leveringen vanuit de Russische Federatie en Belarus tijdelijk te beperken.
- c) Wat betreft de certificering van opslagsysteembeheerders werd de tekst van de in juni 2022 vastgestelde verordening inzake gasopslag hier overgenomen in een nieuw artikel 13 ter. In verband met deze toevoeging werd aan artikel 15 een nieuw lid 3 toegevoegd met betrekking tot de toepassing van een korting van 100 % op op capaciteit gebaseerde transmissie- en distributietarieven op entrypunten van en exitpunten naar ondergrondse gasopslaginstallaties en lng-installaties.
- d) In artikel 16 werd een onderscheid gemaakt tussen tariefkortingen voor hernieuwbare en koolstofarme gassen in het aardgassysteem, waarbij de kortingen respectievelijk op 100 % en 75 % worden gesteld. De mogelijkheid voor de nationale regulerende instanties om kortingen niet toe te passen of om deze lager te stellen, werd toegevoegd om tegemoet te komen aan de bezorgdheid van de lidstaten die een hoog aandeel hernieuwbare/koolstofarme gassen in de energiemix hebben of verwachten of die zich zorgen maken over de mogelijke gevolgen voor grensoverschrijdende gasstromen.

- e) Artikel 19 (grensoverschrijdende coördinatie van de gaskwaliteit in het aardgassysteem) geldt nu alleen voor waterstofmengsels waarvan het waterstofgehalte dat in het aardgassysteem is gemengd niet hoger is dan 2 % vol. Om geschillen over beperkingen op grensoverschrijdende stromen ingevolge verschillen in waterstofmengsels in het aardgassysteem op te lossen, zullen de betrokken nationale regelgevende instanties gezamenlijke gecoördineerde besluiten kunnen nemen. De oplossing weerspiegelt de kritische houding van verschillende lidstaten tegenover bijmenging, maar blijft ongehinderde grensoverschrijdende gasstromen waarborgen. De verordening heeft tot doel een op EU-niveau geharmoniseerde aanpak te handhaven wat betreft gaskwaliteit, ook wat zuurstofgehalte en bijmenging betreft.
- f) In artikel 20 ter over gemeenschappelijke specificaties voor biomethaan is het toepassingsgebied van dit artikel verduidelijkt.
- g) Wat betreft artikel 67 (wijziging van de verordening tot veiligstelling van de gasleveringszekerheid) werden meerdere bepalingen geschrapt wegens achterhaald. Ze dateerden van vóór de energiecrisis en zijn sindsdien vervangen door de noodverordening van de Raad inzake de bevordering van solidariteit via een betere coördinatie van de aankoop van gas, betrouwbare prijsbenchmarks en de uitwisseling van gas over de grenzen heen, en door de werkzaamheden aan de Commissie aan het platform voor de aankoop van gas. Daarnaast vonden veel delegaties het vanwege de huidige crisis nog te vroeg om gedetailleerde wijzigingen aan te brengen in de wetgeving inzake voorzieningszekerheid.

Wat betreft de richtlijn:

- a) De nieuwe overwegingen 35 bis en 36 bis bieden verduidelijking omtrent de overeenkomsten en verschillen tussen de hernieuwbare-energiegemeenschappen (overeenkomstig de richtlijn hernieuwbare energie) en de energiegemeenschappen van burgers (overeenkomstig de gasrichtlijn).
- b) In overweging 70 werd verduidelijkt dat de bepalingen inzake horizontale ontvlechting voor waterstof van artikel 63 geen functionele ontvlechting van de governance of scheiding van beheer of personeel met zich meebrengt, zodat synergieën tussen netbeheerders — zoals gedeelde diensten en governancestructuren — volledig behouden kunnen blijven.
- c) Wat betreft de definities in artikel 2:
 - Aan de definities met betrekking tot "koolstofarm" (10 tot en met 12) werd een fossiele referentiebrandstof (als omschreven in de richtlijn hernieuwbare energie) toegevoegd, om tegemoet te komen aan de opmerkingen van de lidstaten dat deze definities niet nauwkeurig genoeg waren wat betreft de minimumdrempel voor broeikasgasemissiereductie van 70 %.
 - De definitie van "entry-exitsysteem" (53) werd ingrijpend aangepast om meer duidelijkheid te scheppen over de toegang tot productielocaties en de rol van transmissiesysteembeheerders en distributiesysteembeheerders.
- d) Er is een nieuw artikel 4 bis toegevoegd om tegemoet te komen aan de verzoeken van de lidstaten met betrekking tot overheidsingrijpen in de prijsstelling in geval van een aardgascrisis.
- e) In artikel 8 werd bepaald dat de lidstaten, met het oog op de certificering van hernieuwbare en koolstofarme brandstoffen, van marktdeelnemers zullen verlangen dat zij voldoen aan de duurzaamheids- en broeikasgasemissiereductiecriteria als omschreven in de richtlijn hernieuwbare energie.

f) Wat betreft de consumentenvoorzieningen:

- In artikel 11 werd verduidelijkt dat afnemers in geval van gebundelde aanbiedingen hun individuele diensten van een contract kunnen beëindigen en hun gasleveringscontracten op korte termijn kunnen beëindigen.
- Er werd een nieuw artikel 11 a toegevoegd om in voldoende regels inzake consumentenbescherming te voorzien indien aardgas wordt uitgefaseerd. Ook werd bepaald dat rekening moet worden gehouden met de behoeften van kwetsbare afnemers of afnemers in energiearmoede.
- De lidstaten werd flexibiliteit geboden met betrekking tot het oprichten van de in artikel 14 bedoelde energiegemeenschappen van burgers. Ook het lokale aspect van die gemeenschappen werd benadrukt. Om de rol van huishoudelijke afnemers te ondersteunen, wordt bovendien minstens 15 % van de stemrechten aan hen toegewezen.
- In artikel 15 werd verduidelijkt welk soort afnemers voor elektronische facturen en elektronische factureringsinformatie moet kunnen kiezen.
- Aan artikel 17 werd (zoals aan artikel 16 met betrekking tot aardgas) een bepaling toegevoegd om de lidstaten de mogelijkheid te bieden de invoering van slimme bemetering in het waterstofsysteem te koppelen aan een kosten-batenanalyse.
- Voorgesteld werd artikel 20 zodanig te verduidelijken dat de lidstaten huishoudelijke afnemers die geen gas gebruiken voor verwarmingsdoeleinden kunnen vrijstellen van het vereiste van een conventionele meter voor aardgas. Die vrijstelling werd ook uitgebreid tot gebouwen waarin de meerderheid van de afnemers huishouden zijn die op die wijze gas gebruiken.

- g) In artikel 31 omvatte het Commissievoorstel een fase om de waterstofmarkten tot 2030 te versterken, waarna meer gedetailleerde regels van toepassing zouden zijn. Om rekening te houden met de bezorgdheid dat de waterstofmarkt in 2030 nog niet voldoende ontwikkeld zal zijn om gereguleerde derdentoegang in te voeren, werd de overgangsfase voor elementen van de opzet van de waterstofmarkt echter verlengd tot eind 2035. Een concrete datum, biedt de belanghebbenden ook meer voorspelbaarheid ten opzichte van een herzieningsmechanisme.
- h) Artikel 32 verplicht de lidstaten er in beginsel toe te zorgen voor de invoering van een systeem van derdentoegang tot waterstofterminals op basis van onderhandelde toegang. Er werd echter in extra flexibiliteit voorzien zodat de lidstaten ook kunnen besluiten een gereguleerde derdentoegang tot die terminals toe te passen.
- i) Artikel 34 (weigering van toegang en aansluiting) werd uitgebreid met een bepaling die erin voorziet dat de lidstaten de transmissiesysteembeheerders of distributiesysteembeheerders kunnen toestaan gebruikers toegang of aansluiting te weigeren (of hen af te sluiten) om ervoor te zorgen dat de verwezenlijking van de in de EU-klimaatwetgeving vastgelegde doelstelling inzake klimaatneutraliteit wordt nagestreefd.
- j) Artikel 46, lid 2, werd gewijzigd om de lidstaten de mogelijkheid te geven de verantwoordelijkheid voor de aanleg van grensoverschrijdende interconnecties uitsluitend toe te wijzen aan bepaalde waterstofnetbeheerders.
- k) Artikel 47 (afwijkingen van sommige vereisten voor het bestaande waterstofnet) werd gewijzigd, met name door de termijn voor de afwijkingen te schrappen en een markttoets toe te voegen die de nationale regulerende instantie moet uitvoeren wanneer een afwijking dreigt af te lopen.

- l) Artikel 48 (geografisch afgebakende waterstofnetten) werd uitgebreid om het mogelijk te maken af te wijken van bepaalde verplichtingen voor geïsoleerde netten of distributienetten, zodat een vergelijkbaar kader geldt als voor gasdistributienetten. Er werd een nieuwe voorwaarde toegevoegd ter vervanging van de "één enkele netconnectie". De mogelijkheid voor NRI's om het voordeel van de afwijking in te trekken, werd beter afgebakend.
- m) Artikel 49 (waterstofinterconnectoren met derde landen) werd verduidelijkt. In de herziene versie wordt bepaald dat de lidstaten voordat zij een dergelijke waterstof-interconnector in gebruik nemen of voornemens zijn daarop aan te sluiten, internationale overeenkomsten of een intergouvernementele overeenkomst overeenkomstig artikel 82 moeten sluiten.
- n) Wat betreft de rapportage over de ontwikkeling van het waterstofnet biedt de compromistekst de lidstaten de mogelijkheid om ofwel artikel 52 ofwel artikel 51 toe te passen bij het indienen van een overzicht van de waterstofnetinfrastructuur die zij willen ontwikkelen.
- o) In artikel 53 (financiering van grensoverschrijdende waterstofinfrastructuur) bepaalt de compromistekst dat waterstofinterconnectorprojecten — met uitzondering van projecten van gemeenschappelijk belang — hun eigen kosten zullen dragen en kunnen worden gefinancierd via het tariefsysteem. De beheerders kunnen ook een projectplan opstellen, met inbegrip van een verzoek om grensoverschrijdende kostenverdeling. Artikel 6 van de verordening werd dienovereenkomstig gewijzigd.

- p) In artikel 62 omvatten de oorspronkelijke voorstellen van de Commissie voor de verticale ontvlechting van waterstofnetbeheerders dat het ontvlechttingsmodel van de onafhankelijke transmissiesysteembeheerder ("ITO") tussen nu en eind 2030 afloopt en dat de modellen van de onafhankelijke systeembeheerder ("ISO") en van de ITO alleen beschikbaar zijn voor waterstofnetten die bij de inwerkingtreding van het gaspakket deel uitmaakten van verticaal geïntegreerde bedrijven.

Het eigendomsontvlechttingsmodel werd behouden als standaard ontvlechttingsmodel. Artikel 62, lid 4, is echter geherformuleerd om meer flexibiliteit te bieden met betrekking tot de aanwijzing van de entiteit die overeenkomstig de ITO-regels als geïntegreerde waterstofnetbeheerder fungeert. Waterstofnetbeheerders kunnen ook profiteren van afwijkingen voor bestaande waterstofnetten en geografisch afgebakende netten (artikelen 47 en 48), waarvan de toepassing is vereenvoudigd.

- q) Artikel 80 werd aangepast om de omstandigheden te wijzigen waaronder de lidstaten die niet rechtstreeks op het geïnterconnecteerde systeem van een andere lidstaat zijn aangesloten, van de bijzondere bepalingen van de richtlijn mogen afwijken. In datzelfde artikel werd voor Luxemburg een afwijking van ontvlechting ingevoegd om rekening te houden met zijn huidige regelgevingskader voor de gas- en de elektriciteitsmarkt. Het nieuwe artikel 80 bis bevat een extra afwijking voor de specifieke omstandigheden de Estland, Letland en Litouwen.

V. CONCLUSIES

1. In het licht van het bovenstaande wordt de Raad verzocht de compromistekst van het voorzitterschap in documenten 7556/23 en 7557/23 te bespreken, alle knelpunten van de delegaties te bespreken en overeenstemming te bereiken over de algemene oriëntatie van de Raad, met het oog op de komende onderhandelingen met het Europees Parlement.